

WWW-SISÄLLÖNHALLINTAJÄRJESTELMÄT **Joomla! ja WordPress**

Opinnäytetyö

Joni-Matti Mononen

Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma

Hyväksytty _____.____._____

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU Liiketalous, Varkaus Koulutusohjelma, suuntautumisvaihtoehto Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma		
Tekijä(t) Joni-Matti Mononen		
Työn nimi Www-sisällönhallintajärjestelmät: Joomla! ja WordPress		
Työn laji	Päiväys	Sivumäärä
Oppinäytetyö	21.1.2011	35 + 0
Työn ohjaaja(t) Pekka Sirviö		Toimeksiantaja
Tiivistelmä Internet-sivujen sisällöntuottamista ja -julkaisua helpottavat www-sisällönhallintajärjestelmät ovat kasvaneet todella suosituiksi ja yleistyvät joka päivä kovalla vauhdilla. Vertailen tässä oppinäytetyössä kahta suosittua avoimen lähdekoodin järjestelmää, jotka ovat WordPress ja Joomla!. Arvosteluperusteina olivat muun muassa asennuksen sujuvuus, käyttöliittymän loogisuus ja nopeus, sisällöntuottamisen vaivattomuus, oman sivupohjan asentamisen helppous, ohjeistuksen laatu ja määrä, tietoturvallisuus sekä käyttäjäluokkien monipuolisuus. Vertailun voittajaksi selvisi WordPress etenkin käytettävyytensä johdosta.		
Avainsanat sisällönhallinta, www-julkaiseminen		
Huomioitavaa		

SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Unit of Business and Administration, Varkaus Degree Programme, option Degree Programme in Business Information Technology		
Author(s) Joni-Matti Mononen		
Title of study Web Content Management Systems: Joomla! and WordPress		
Type of project	Date	Pages
Thesis	21.1.2011	35 + 0
Supervisor(s) of study		Executive organisation
Pekka Sirviö		
Abstract <p>Web content management systems were developed to facilitate web publishing and content management. The Web content management systems have become increasingly popular and are installed more and more on a daily basis.</p> <p>The purpose of this study was to compare two popular open source systems, Joomla! and WordPress.</p> <p>When comparing the systems such features were taken into consideration as installation process, user interface, content management, custom template installation, help documentation and information security.</p> <p>Based on the results it can be concluded that WordPress is superior to Joomla!, especially due to its smooth usability.</p>		
Keywords content management, web publishing		
Note		

1 JOHDANTO.....	5
2 YLEISTÄ TIETOA WWW-SISÄLLÖNHALLINTAJÄRJESTELMISTÄ.....	6
2.1 Osat ja ominaisuudet.....	6
2.2 Tekniikka.....	7
2.3 Käyttötarkoitus ja valinta.....	8
2.4 Avoimen lähdekoodin järjestelmä vai kaupallinen järjestelmä.....	8
3 SISÄLLÖNHALLINTAJÄRJESTELMIÄ.....	9
3.1 Joomla!.....	9
3.1.1 Asennus ja käyttöönotto.....	9
3.1.2 Käyttöliittymä.....	11
3.1.3 Käyttäjäryhmät.....	13
3.1.4 Joomla!-sivuston rakenne ja sisällöntuottaminen.....	14
3.1.5 Oman sivupohjan asentaminen Joomla!-järjestelmään.....	16
3.1.6 Järjestelmän päivitystiheys ja tietoturvaseikat.....	18
3.1.7 Katsaus Joomla!:n lisäosiin.....	19
3.2 WordPress.....	20
3.2.1 Asennus ja käyttöönotto.....	20
3.2.2 Käyttöliittymä.....	22
3.2.3 Käyttäjäryhmät.....	24
3.2.4 WordPress-sivuston rakenne ja sisällöntuottaminen.....	24
3.2.5 Oman sivupohjan asentaminen WordPress-järjestelmään.....	27
3.2.6 Järjestelmän päivitystiheys ja tietoturvaseikat.....	30
3.2.7 Katsaus WordPress:n lisäosiin.....	31
3.2.8 WordPress for Android eli WordPress kännykkään.....	31
4 POHDINTA.....	33
LÄHTEET.....	34

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössäni syvennyttään alati yleistuviin www-sisällönhallintajärjestelmiin. Ensimmäiset kokemukseni kyseisistä järjestelmistä ovat seitsemän vuoden takaa ja voin todeta, että nykypäivän järjestelmät ovat luonnollisesti aivan eri tasolla. Käytin vuonna 2003 www-sivujen suunnittelu- ja julkaisutyössä Hetimix/HetiWeb-järjestelmää, joka oli kyllä toimiva mutta suunnittelijan kannalta kahlitseva. Lisäksi kyseisen järjestelmän tuottama lähdekoodi ei välttämättä ollut kovinkaan optimaalista. Seuraavan kerran käytin sisällönhallintajärjestelmää vuonna 2008 - kehitystä oli tapahtunut huomattavasti. Tietysti myös yleisesti www-sivuilla käytettävät tekniikat kehittyivät kyseisellä aikavälillä jonkin verran. Viiden vuoden aikana markkinoille tuli monia yrittäjiä, joista osa on vaikkein kiinnostanut itselleen tukevan aseman kuluttajamarkkinoilla. Nykyään sopivia ratkaisuja löytyy kaiken tasoisille ja -tarpeisille käyttäjille sekä käyttäjäryhmille.

Itselläni oli tutkimustyötä aloittaessa hieman aukkoja tiedoissa, mutta ryhdyin innolla tutkimaan aiheita. Uskon että tästä opinnäytetyöstä on hyötyä ja iloa niin itselleni kuin kaikille muillekin aihepiiristä kiinnostuneille sekä nykyisille ja tuleville käyttäjille. Keskityn työssä lähinnä Joomla!- ja WordPress-järjestelmiin, joista kumpikin sai alkunsa 2000-luvun alkupuolella. Työ sisältää asiantietoa ja vertailua kahden eri tyyppisen järjestelmän ominaisuuksista ja tekniikoista. Teksti sisältää aiheesta johtuen jonkin verran slangityyppisiä sanoja tai sanontoja.

2 YLEISTÄ TIETOA WWW-SISÄLLÖNHALLINTAJÄRJESTELMISTÄ

Www-sisällönhallintajärjestelmä (englanniksi ”Web Content Management System”) tai lyhyemmin ja kansankielisemmin ilmaistuna julkaisujärjestelmä on oiva apuväline www-sivustojen ylläpitäjille ja sisällöntuottajille. Toimiva sisällönhallintajärjestelmä on mielestäni korvaamaton työkalu suurten sivustojen sisällöntuottajille. Esimerkiksi Helsingin Sanomien www-toimituksessa tehtäisiin roppakaupalla turhaa työtä, jos kaikki uutiset täytyisi lisätä erikseen html-koodin sekaan ja ladata sen jälkeen palvelimelle.

Sisällönhallintajärjestelmiä on ollut olemassa erilaisiin käyttötarkoituksiin jo 1970-luvulta lähtien, mutta ensimmäinen www-käyttöön mukautettu järjestelmä syntyi luultavasti vuonna 1995 Vignette-yhtiön toimesta. (Bob Doyle 2004.) Tämän jälkeen järjestelmät ovat kehittyneet internetin media-kasvun mukana.

Myöskin erilaiset omalle koneelle asennettavat ilmaiset sekä maksulliset julkaisuominaisuuksia sisältävät WYSIWYG-kotisivueditorit (What You See Is What You Get) kuten Adobe Dreamweaver ovat omalla tavallaan www-sisällönhallintajärjestelmiä. Nykyään suosiossa ovat kuitenkin mistä tahansa sijainnista käytettävät selainpohjaiset järjestelmät. Selain- ja palvelinpohjaiset järjestelmät myös päivittyvät lähdekoodistandardien osalta toisin kuin vanhat versiot omalle koneelle asennettavista ohjelmistoista.

2.1 Osat ja ominaisuudet

Www-sisällönhallintajärjestelmissä käytetään mukautettuja tai valmiita sivupohjia joissa oleviin sisältökenttiin loppukäyttäjät tuottavat sisältöä. Sisältökentät voivat olla sivu- tai sivustokohtaisia. Sivuston rakenne, ulkoasu, ja sisältö erotetaan järjestelmässä toisistaan, joten sisällön lisääminen sekä vaikkapa ulkoasuteeman kausittainen vaihtaminen on helppoa. Ainoa pysyvämpi osa sivupohjassa on sen perustana toimiva html- tai muuhun kuin internetiin soveltuvalla tekniikalla tehty rakenne.

Sama sisältö voidaan julkaista myös useammille sivupohjille, joten eri päätelaitteet voidaan huomioida helposti. Sama sisältö voidaan parhaimmassa tapauksissa julkaista yhtäaikaan muun muassa mobiililaitteille, televisioden internet-selaimille ja perinteisille tietokoneille (Wikipedia 2010).

Sivustokohtaisia eli jokaisella sivulla toistuvia osia sivupohjassa ovat yleensä navigaatioelementit, sivuston logo ja sivuston graafinen ulkoasu. Otsikot ja tekstisisällöt laitetaan ymmärrettävästi sivukohtaisiin eli vaihtuviin sisältökenttiin. Vaihtuvat sisältökentät pysyvät kuitenkin samassa paikassa muuttumattoman sivurakenteen ansiosta. Näin ollen sisällönhallintajärjestelmää käyttämällä voidaan helposti luoda yhtenäisiä mutta samalla myös sisältörikkaita sivustokokonaisuuksia.

Jos sisällönhallintajärjestelmän rakenne on modulaarinen eli erillisiin ja toisistaan riippumattomiin mutta keskenään kommunikoiviin osiin perustuva, siitä voidaan helposti karsia tarpeettomia ominaisuuksia. Järjestelmän rakenne voi olla myös monoliittinen eli yhteen suureen ytimeen perustuva, jolloin sen modifiointi on vaikeampaa. (Wikipedia 2010.) Suosittuihin järjestelmiin on saatavilla runsaasti käyttäjien tai järjestelmän kehittäjien tekemiä laajennuksia eli ”widgettejä” tai ”pluginjä”, joilla saa helposti lisättyä sivujen sisällön sekaan esimerkiksi Youtube-videoita, Twitter-päivityksiä tai RSS-syötteitä. Tosin kyseisiä mahdollisuuksia löytyy useista järjestelmistä myös vakioominaisuuksina. Sosiaalisten mediapalveluiden määrän kasvaessa nopeasti käyttäjien kehittämät lisäosat puolustavat kuitenkin paikkaansa. Käyttäjälähtöisten laajennusten tietoturvallisuus voi joissain tapauksissa olla kyseenalaista, joten jokaisen laajennuksen käyttöönottoa on harkittava tarkasti.

2.2 Tekniikka

Www-sisällönhallintajärjestelmä rakentuu useimmiten palvelimeen asennetun MYSQL-tietokannan päälle, johon tallentuu käyttöliittymän ominaisuuksien ja asetusten lisäksi muun muassa sivujen sisältöjä, lähdekoodia ja hakukoneiden ymmärtämiä meta-tageja. Tosin nykyään hakukoneet keskittyvät enemmän <h1>- ja <h2>-tagattuihin otsikoihin ja sivun muuhun tekstisisältöön eli lähinnä <p>-kappaleisiin. Useimmissa järjestelmissä nämä tagit lisätään sisältöeditorissa tekstin sekaan melko huomaamattomasti, mutta joskus vaaditaan myös käyttäjän valppautta. Järjestelmien käyttöliittymät on yleisimmin toteutettu html/php-yhdistelmällä. Jotkut järjestelmät kuitenkin käyttävät joko ainoana tai vaihtoehtoisena käyttöliittymänä käyttäjän koneelle asennettavaa ohjelmistoa. Järjestelmällä

tuotettavien sivustojen teksti- ja kuvasisältö tallennetaan monissa järjestelmissä xml-muotoon, jolloin se on helposti julkaistavissa eri medioihin (Wikipedia 2010).

Järjestelmissä on monesti sisäinen välimuisti, jolloin sisällön näyttäminen selaajalle voidaan suorittaa kuormittamatta palvelinta. Joidenkin järjestelmien käyttöliittymät vaativat kuitenkin palvelinkoneelta tehoa, koska ne koostuvat monimutkaisista koodirakenteista ja tietokantayhteyksistä.

2.3 Käyttötarkoitus ja valinta

Eri käyttötarkoituksiin on kehitetty erilaisia www-sisällönhallintajärjestelmiä. Esimerkiksi blogitarcoitukseen ei kannata valita kaikkein järeintä vaihtoehtoa. Laajat ja ruuhkaiset sivustokokonaisuudet kuten uutispalvelut tai isojen yritysten intranet-järjestelmät vaativat usein järjestelmältä enemmän ominaisuuksia ja suorituskykyä. Laajoissa sivustoissa on yleensä useita eri asteilla olevia toimittajia, jolloin järjestelmältä vaaditaan toimivaa käyttöjäoikeuksien hallintaa. Joissakin järjestelmissä tämä ominaisuus ei välttämättä ole tarpeeksi kehittynyt. Monipuoliset käyttöjäoikeusluokat ovat todella tärkeitä myös osittain käyttäjien tuottamasta sisällöstä koostuvien yhteisösivujen sisällönhallintajärjestelmissä. Jotkut järjestelmät ovat suunnatut kokeneimmille käyttäjille kuin toiset. Osalla järjestelmistä lähes täydellinen ummikkokin voi suhteellisen nopeasti alkaa tuottaa sisältöä. Tämä tietysti edellyttää, että joku rakentaa ensiksi toimivan sivupohjan. Toinen puoli järjestelmistä taas saattaa edellyttää enemmän tietämystä, mutta palkitsee laajemman luomisvapauden muodossa.

2.4 Avoimen lähdekoodin järjestelmä vai kaupallinen järjestelmä

Avoimen lähdekoodin sisällönhallintajärjestelmä on monille käyttäjäryhmille hyvä valinta. Sen etuja ovat muun muassa jatkuva kehitys laajan kehittäjäjoukon ansiosta sekä ilmaisuus. Käyttäjätukea on tarjolla runsaasti eri järjestelmien omilla foorumeilla. Lisäksi koodia voi itse vapaasti muokata omaan käyttöönsä sopivaksi. Ongelmaksi voi muodostua tietoturva ja joissakin tapauksissa järjestelmän lähdekoodin monimutkaisuus sekä siitä johtuva hitaus.

Kaupallista ja omaan käyttöön räätälöityä sisällönhallintajärjestelmää voidaan tarvita, jos järjestelmälle asetetut vaatimukset eivät täyty ilmaisissa järjestelmissä. Tietysti vaihtoehtona on myös avoimen lähdekoodin järjestelmän muokkaaminen omaan tarkoitukseen sopivaksi. Maksullisella tai itse kehitetyllä järjestelmällä voidaan saavuttaa esimerkiksi parempi tietoturva ja räätälöidyt ominaisuudet, mutta kustannukset nousevat samalla.

3 SISÄLLÖNHALLINTAJÄRJESTELMIÄ

Tässä osiossa teen vertailua kahdesta eri www-sisällönhallintajärjestelmästä, jotka ovat Joomla! ja WordPress. Arvostelun apuna olen käyttänyt itse laatimiani tutkimuskysymyksiä. Olen käyttänyt kummassakin tämän opinnäytetyön asennusraportissa asennusohjelmasta omaa koneettani, jossa on asennettuna Apache-palvelin (versio 2.2.11), PHP (versio 5.2.9-2) ja tuki MySQL-tietokannoille (versio 5.1.36). Ilmoitan erikseen, jos koneeni tekniikka ei täysin vastaa kulloinkin kyseessä olevan sisällönhallintajärjestelmän vaatimuksia.

3.1 Joomla!

Joomla! on suosittu ja palkintojakin voittanut pitkän historian omaava www-sisällönhallintajärjestelmä. Joomla!:n suosio perustuu ainakin kehittäjätiimin mukaan sen helppokäyttöisyyteen ja monipuolisiin ominaisuuksiin sekä lisäosiin. Monet muutkin tosin yhtyvät mielipiteeseen, sen kertoo jo valtavat käyttäjämäärät. Erään arvion mukaan Joomla!:a käyttäviä internetsivuja oli heinäkuussa 2010 1,5 – 2 miljoonaa (FinishJoomla 2010). Joomla!:n omilta sivuilta poimittuja esimerkkejä ovat muun muassa Harvardin yliopisto (<http://gsas.harvard.edu/>) ja IHOP-ravintolaketju (<http://www.ihop.com/>) (Joomla 2010).

Joomla!:n taru alkoi, kun Mambo-nimisen sisällönhallintajärjestelmän silloinen tekijätiimi lähti omille teilleen. Tähän oli syynä Mambon lähdekoodin omistava yritys Miro International, joka oli aikeissa kaupallistaa Mambon omia etujaan ajatellen. Mambo on kuitenkin tänä päivänäkin ilmainen vapaan lähdekoodin järjestelmä. Mambon entiset kehittäjät ovat siis Joomla!:n takana. (Wikipedia 2010.)

3.1.1 Asennus ja käyttöönotto

Joomla!:n asennus aloitetaan lataamalla asennuspaketti järjestelmän omilta sivuilta <http://www.joomla.org> tai suomenkieliseltä <http://www.joomlaportal.fi> -yhteisöservostolta. Tätä en-

nen täytyy kuitenkin asentaa joko oma palvelin toimintakuntoon tai selvittää onko palveluntarjoajan webhotelliin mahdollista asentaa omaa sisällönhallintajärjestelmää. Tarvittaessa on myös mahdollista kokeilla Joomla!:n demoversiota järjestelmän omilla sivuilla. Suomenkielistä kielipakettia ei lataushetkellä ollut saatavilla Joomla:n uusimpaan versioon (1.5.22 Stable) joten testasin englanninkielisen version. Asennusapua voi saada joko järjestelmän laajasta yhteisöstä (erikieliset keskustelufooromit) tai virallisista asennusohjeista ”Step-By-Step Guide” ja ”Quick Start Guide”.

Joomla!:n varsinainen asennus alkaa Zip-asennustiedoston purkamisella omaan www-hakemistoon tai vaihtoehtoisesti www-hakemistoon tehtyyn alihakemistoon (esim. /joomla). Asennuksen voi tehdä myös erillisellä Microsoftin asennusmenetelmällä Microsoft-pohjaisiin palvelinratkaisuihin. Itse tein tässä tapauksessa perusasennuksen, koska käytössä ei ole Microsoftin palvelinohjelmistoa. Kun zip-tiedosto on saatu purettua, on aika suunnata www-selaimella juuri luotuun Joomla!-hakemistoon, jonka osoite oli minun tapauksessani <http://localhost/joomla>.

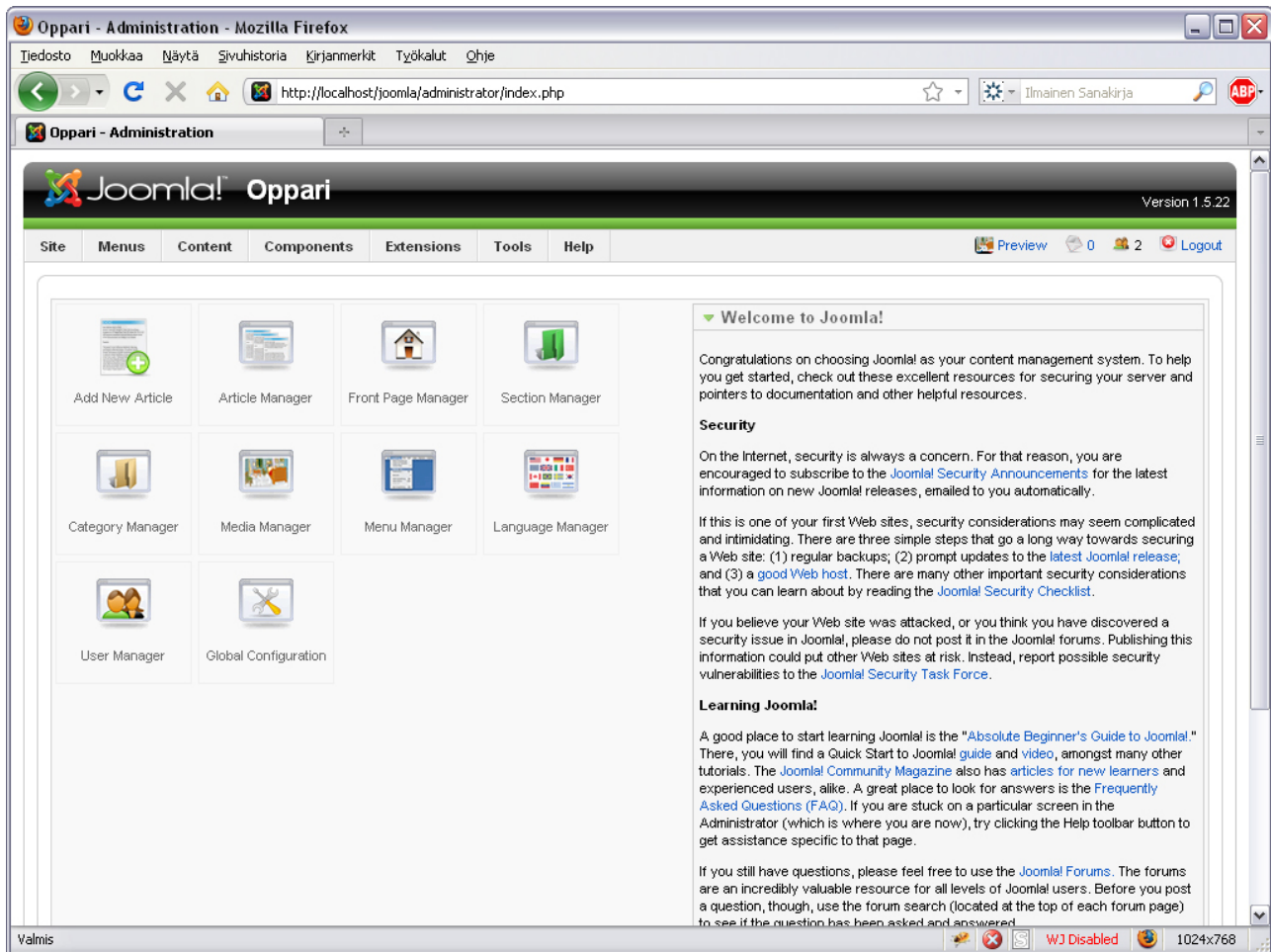
Heti asennuksen alussa selaimeen ilmestyy kielivalintasivu, jossa valitaan asennusohjelman kieli. Asennus on Joomla!:n tapauksessa moniportainen wizard-tyyppinen ratkaisu. Kielivalinnan jälkeen asennussovellus tarkistaa järjestelmän sopivuuden Joomla!:lle. Sovellus tarkastaa raportin mukaan vain palvelinteknisiä asioita. Omalla koneellani kaksi php-asetusta olivat suositusten vastaisia, mutta ne vaikuttivat vähäpätöisiltä. Joidenkin tärkeiden ominaisuuksien puuttuessa asennusohjelma kehottaisi tässä vaiheessa asentamaan ne. Seuraavassa ruudussa luettavaksi tulee GNU/GPL -lisenssin ehdot. Ne voidaan hyväksyä ”Seuraava”-napilla. Seuraavaksi tulee ehkä vaikeimmat asetukset, mutta nekin täytyisi kyllä olla selvitettävissä palveluntarjoajilta jos asennusta ei tehdä omalle koneelle. Asennussovellus siis kysyy nyt tietokannan tyyppiä, palvelimen nimeä ja tietokannan tunnuksia sekä salasanoja. Lisäksi on mahdollista valita tehdäänkö tietokannasta varmuuskopio. Jos asetukset ovat oikein, asennussovellus siirtyy seuraavaan asennusosioon. Jos jokin kohta menee väärin, niin sovellus antaa ongelmaa kuvaavan virheilmoituksen. Seuraavaksi tulevia Ftp-asetuksia ei ole pakko määrittää, koska niitä tarvitaan vain jos sivujen julkaisu halutaan tehdä Ftp-protokollalla. Kaiken mennessä hyvin seuraavaksi ruutuun ilmestyy toiseksi viimeinen osio. Siinä määritellään sivuston nimi, omat käyttäjätunnukset ja asennetaan tarvittaessa esimerkkiartikkelit. Lisäksi tässä osiossa on myös mahdollisesti tuoda olemassa oleva sivusto vanhasta Joomla!-versiosta. Seuraava osio onkin jo onnittelusivu, jossa kehoitetaan vielä poistamaan asennushakemisto tietoturvasyistä. Tämä hakemisto oli selvitettävä ohjeistuksesta, koska onnittelusivulla sen nimeä ei mainittu. Hakemisto oli

kuitenkin luonnollisesti nimeltään ”installation”. Hakemiston poiston jälkeen siirrytään selaimella omaan joomla-hakemistoon, jossa avautuu kirjautumissivu. Asennus oli sujuvaa ainakin omalla koneellani, koska palvelinasetukset olivat kunnossa. Uskon ettei suhteellisen kokematonkaan käyttäjä tarvitse erillistä ohjeistusta, mutta tarvittaessa ohjeistuksessa kuitenkin selitetään kaikki kohdat todella kattavasti palvelimen asennuksesta lähtien.

3.1.2 Käyttöliittymä

Joomla!:n käyttöliittymä on kaksiosainen. Artikkeleita voi muokata ulospäin näkyvällä sivustolla, mutta tämä mahdollisuus tietysti edellyttää sisäänkirjautumista. Muihin asetuksiin sekä sivupohjiin ja valikoihin pääsee käsiksi vain backendistä eli ylläpitoliittymästä. Mielestäni tämä on toimiva ratkaisu, koska sisällöntuottajien ei tarvitsekaan päästä ylläpitopuolelle.

Joomla!:n ylläpitoliittymään pääsee kirjautumaan alihakemistosta /administrator. Kirjautumisruudussa voi valita haluamansa kielen jos useita kieliä on asennettuna. Ylläpitoliittymän aloitussivu eli ”Control Panel” on selkeä ja opastava. Ylhäällä on koko ajan näkyvissä päävalikko, josta on pääsy Joomla!:n eri ominaisuuksiin. Oikeassa yläreunassa on uloskirjautumismahdollisuus, esikatselunappi sekä postilaatikko- ja käyttäjäkuvakkeet. Sivun keskiosassa vasemmalla näkyy kuvakkeita keskeisiin toimintoihin, kuten uuden artikkelin lisäykseen, artikkeleiden hallintaan, median hallintaan, käyttäjäoikeuksien hallintaan ja sivuston yleisasetuksiin. Oikealla on opastusteksti ensimmäistä kertaa Joomla!:aa käyttävälle ja opastusteksti tulee näkyviin myös uudelleenkirjautuessa. Tekstissä kehoitetaan muun muassa tutustumaan ja paneutumaan tietoturvallisuusasioihin. Lisäksi tarjolla on linkkejä aloittelijalle tarkoitettuihin oppaisiin ja videoihin. Oikealla puolella on myös muita välilehtiä kuten sisäänkirjautuneiden käyttäjien listaus ja uusimmat turvallisuuspäivitykset. Harmillisesti aloitussivun kuvakkeita ei ilmeisesti itse pääse muokkaamaan tai vaihtamaan ainakaan ilman järjestelmän lähdekoodin muokkaamista. Seuraavalla sivulla kuvassa 1 näkyy Joomla!:n ylläpitoliittymän aloitussivu.

Kuva 1: Joomla! 1.5.22:n ylläpitoliittymän ohjauspaneeli

Käyttöliittymän käyttökelpoinen minimiresoluutio näyttäisi olevan 1024x768, joka on nykypäivän standardien mukainen. Tosin useimmilla mobiililaitteilla sivua voi joutua pienentämään tai rullailemaan. Selainyhteensopivuus on hyvää luokkaa; käyttöliittymä toimii ainakin yleisimpien selainten suhteellisen uusilla versioilla (Internet Explorer 8, Firefox, Opera, Safari). Eri ominaisuusryppäisiin ja valikkoihin siirtyminen tapahtuu mukavan jouhevasti ainakin lokaalilla koneella. Käyttöliittymä on rakennettu siten, että tehdyt muutokset eivät jää vahingossa tallentamatta. Artikkelin tai asetusosion muokkausruudusta ei pääse pois ilman tallentamista tai muutosten peruuttamista. Selaimen sulkeminen tai osoitepalkin käyttäminen aiheuttaa kuitenkin muutosten menettämisen.

3.1.3 Käyttäjärühmät

Joomla!-ssa on kaksi eri pääkäyttäjärühmää, joista ensimmäisessä on neljä ja toisessa kolme alaryhmää. Ensimmäisen ryhmän käyttäjät pääsevät kirjautumaan vain sivuston julkiselle puolelle, kun taas toisen ryhmän käyttäjät pääsevät myös backend- eli ylläpitopuolelle. Käyttäjärühmien hallinta löytyy Joomla!-n ylläpitopuolelta ”Site”-valikon alta. Mielestäni Joomla!-n käyttäjäoikeusvaihtoehdot ovat riittävän monipuoliset suurenkin sivuston tarpeisiin.

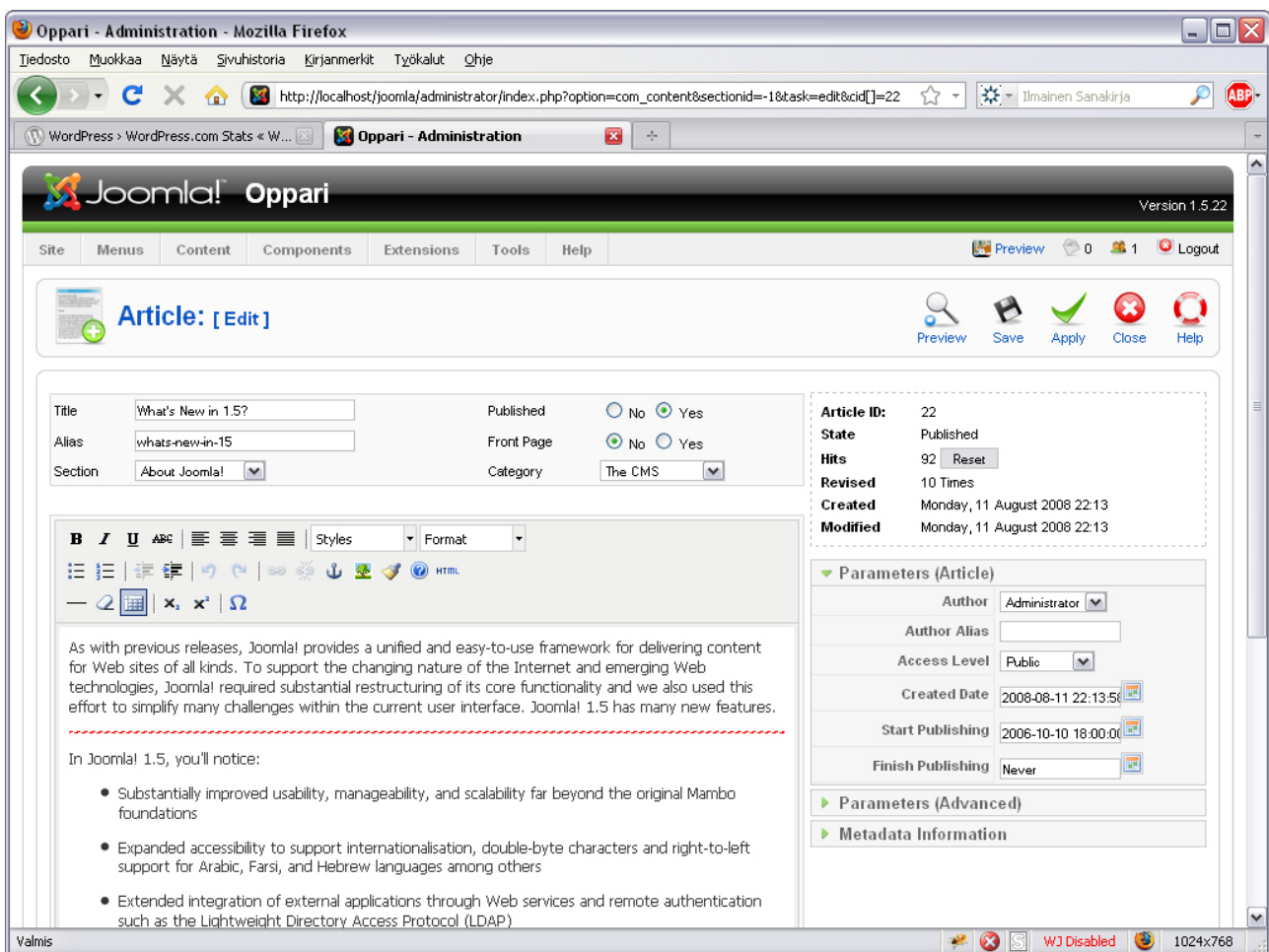
Aluksi järjestelmässä on tietysti vain yksi käyttäjä eli ”Administrator”, joka yleensä on myös asentanut järjestelmän. Tämän käyttäjän käyttäjäoikeusryhmä on ”Super administrator”, jolla on oikeus muuttaa kaikkia sivuston asetuksia ja artikkeleita. Seuraavana tulevat ”Administrator” ja ”Manager”-ryhmät, joilla on myös pääsy ylläpitopuolelle. ”Administrator”-ryhmään kuuluvalla käyttäjällä on pääsy useimpiin ylläpitopuolen toimintoihin, kun taas ”Manager” voi periaatteessa vain hallita kaikkia sivuston artikkeleita. Toisen pääkäyttäjärühmän alikäyttäjryhmiä ovat alaspäin menevässä järjestyksessä ”Publisher” eli suomeksi julkaisija, ”Editor” eli muokkaaja, ”Author” eli kirjoittaja ja ”Registered” eli rekisteröitynyt sivustonkäyttäjä. Näistä kolmen ensimmäisen ryhmän käyttäjät pääsevät muokkaamaan ja lisäämään artikkeleita Joomla!-n julkisesta käyttöliittymästä. ”Registered”-käyttäjä pystyy ainoastaan kommentoimaan muiden kirjoittamia artikkeleita, ”Author” pystyy kirjoittamaan ja lähettämään artikkeleita julkaisujonoon, ”Editor” pystyy myös muokkaamaan artikkeleita ja ”Publisher” pystyy edellä mainittujen oikeuksien lisäksi myös julkaisemaan artikkeleita. Yksi puute on, että ”Editor”-käyttäjät pääsevät muokkaamaan aivan kaikkia sivuston artikkeleita. Sivukohtaisia asetuksia ei siis tässä asiassa voi määrittää. Muut paitsi ”Registered”-käyttäjät kuuluvat myös ”Special”-ryhmään, jolloin he pääsevät halutessaan katsomaan ainoastaan kyseiselle käyttäjärühmälle rajattuja artikkeleita. Näin voidaan sulkea osa artikkeleista pois ”Registered”-käyttäjiltä. Jokaiselle käyttäjälle voidaan määritellä omat asetukset kuten käyttöliittymän kieli, käytettävä sisältöeditori, oletusohjesivusto ja aikavyöhyke. Lisäksi voidaan määrittää käyttäjän yhteystiedot ja mahdollisuus vastaanottaa järjestelmään liittyviä viestejä.

3.1.4 Joomla!-sivuston rakenne ja sisällöntuottaminen

Joomla!-sivuston runkona toimii järjestelmään asennettu ja käyttöön otettu html/css -sivupohja. Järjestelmään on saatavilla useita valmiita sivupohjia, mutta yksilöllisyyttä haluavan on tehtävä oma tai vähintään muokattava jotakin valmista pohjaa. Tässä kappaleessa käytän Joomla!:n oletussivupohjaa, mutta käsittelen myöhemmässä vaiheessa myös oman pohjan asentamista. Sivupohja rakentuu dynaamisista eli tietokannasta tulevista valikoista ja sisältökentistä. Valikoita on usein monessa eri tasossa. Joomla!:ssa jokainen sivu on oma artikkelinsa, jota voi muokata joko ylläpitoliittymässä tai suoraan ulospäin näkyvällä sivustolla. Joomla!:n ylläpitoliittymässä on ”Media Manager”, josta käsin voi hallita kaikkia sivustoon tallennettuja mediatiedostoja eli käytännössä kuvia. Kuvien muokkausmahdollisuudet ovat hyvin rajallisia ja mahdollista on vain lisätä kuvia järjestelmän arkistoon tai poistaa kuvia arkistosta.

Ennen sisällöntuottamista on syytä miettiä sivuston päärakenne. Sen pohjalta voidaan luoda päävalikko ja mahdolliset alavalikot. Valmiiksi mietityn sisältörakenteen olemassaolo helpottaa myös oman sivupohjan tekemistä. Perinteisiä valikkotyyppejä ovat muun muassa päävalikko, sivukohtainen alavalikko sekä käyttäjävalikko, joka näkyy vain kirjautuneelle käyttäjälle. Joomla!-sivuston valikoita muokataan ylläpitoliittymästä löytyvällä ”Menu Manager”-lla. Artikkelit eli sivustossa olevat sivut ovat linkitettyinä menuihin. Ylläpitoliittymässä olevan ”Article manager”-osion avulla voidaan muun muassa siirtää artikkeleita valikosta toiseen. Artikkelien muokkaaminen ja lisääminen tapahtuu joko ylläpitoliittymästä tai ulospäin näkyvästä sivustosta eli frontendistä. Frontendissä on näkyvillä vain tärkeimmät julkaisuasetukset kuten käytettävä valikko, artikkelin sijainti valikossa (tärkeysjärjestys) ja julkaisun ajankohta. Lisäksi voidaan määrittää hakukoneiden ymmärtämiä meta-tageja ja artikkelin mahdollinen poistumisajankohta. Jos sivuston etusivulla on varattuna paikka nostoille eli ns. mainostettaville artikkeleille, voidaan artikkeli julkaistaessa määrittää näkymään siellä. Tämä ominaisuus on tietenkin käytössä vain julkaisu-oikeudet omaavalle käyttäjälle. Ylläpitoliittymässä artikkelille voidaan määrittää esimerkiksi oma globaalista asetuksesta poikkeava otsikko, pdf-, email- ja tulostuskuvakkeiden näkyvyys sekä vaihtoehtoinen ”Lue lisää...”-teksti, jos artikkeli on nostettu etusivulle.

Itse tekstisisällön muokkaaminen on lähes yhtä helppoa kuin Wordin käyttäminen. Tosin on myös mahdollista valita käytettäväksi pelkkä html-editori. Graafisesta editoristakin saa html:n napin painalluksella näkyviin, joten pelkkää html-editoria ei välttämättä kannata valita oletusasetukseksi ainakaan kaikille käyttäjille. Vakioeditoria käytettäessä mediatiedostot eli myös kuvat täytyy lisätä html-koodina. Edes valmiiksi järjestelmäkirjastoon lisättyä kuvaa ei voi valita esimerkiksi pudotusvalikosta. Tämä puute hieman ihmetyttää. Kuvanolisäystoiminto on kyllä olemassa, mutta sitä käytettäessä täytyy tietää kuvan url-osoite. Mediatiedoston lisäämisen tarvittavan html-koodin voi kopioida medianhallinnasta. Myöskään YouTube-videon lisäämiselle ei ole omaa toimintoaan, mutta videosivulta löytyvä koodinpätkä on tietysti helppo lisätä html-koodin sekaan. Edellä olevista seikoista päätellen artikkelien muokkaaminen ei onnistu aivan noviisilta ainakaan ilman pientä harjoittelua tai ohjeisiin tutustumista. Alla olevassa kuva 2:ssa näkyy Joomla!-n sisällönmuokkausnäköymä.

Kuva 2: Joomla!-n sisällönmuokkausnäköymä

3.1.5 Oman sivupohjan asentaminen Joomla!-järjestelmään

Aluksi on järkevää tehdä suunniteltu sivupohja valmiiksi omalle koneelle. Tässä vaiheessa on syytä varmistaa myös pohjan toimivuus halutuilla selaimilla sekä koodin validius. Sen jälkeen voidaankin asentaa sivupohja itse järjestelmään. Tähänkin operaatioon löytyy hyvät englanninkieliset ohjeet Joomla!':n dokumentaatiosta. Jos käyttäjä omaa kokemusta html/css-sivustonkoostamisesta sekä ri-pauksen tietoa php-koodaamisesta, sivupohjan asentamisen ei pitäisi tuottaa ongelmia. Ensin luodaan uusi kansio omalle sivupohjalle Joomla!':n templates-alihakemistoon omalla palvelimella tai webhotellissa. Oman teemani nimi on tässä tapauksessa Blue & White, joten nimesin kansion nimellä "blueandwhite". Kansioon tehdään aluksi tiedostot index.php ja templateDetails.xml, joista ensimmäinen on sivupohjan perusrunko eli html-struktuuri ja jälkimmäinen sisältää dynaamiset tietokentät, tiedostot ja tekijätiedot. Xml-tiedoston avulla voidaan luoda helposti myös rinnakkaispohjia. On myös järkevää tehdä omat alihakemistot kuville ja css-tyyleille, jotta sivupohjakokonaisuus säilyy organisoituna. Yllä mainituissa tiedostoissa on joitakin pakollisia osuuksia, joista kerron lisää seuraavissa tekstikappaleissa.

TemplateDetails.xml-tiedoston alkuun kirjoitetaan aluksi normaalit xml-määritteet. Sen jälkeen on vuorossa <install>-osio, johon tulee tärkeätä tietoa sivupohjan tiedostoista ja dynaamisista valikoista sekä tietokentistä. Lisäksi <install>-osion alkuun voi halutessaan lisätä sivupohjan tekijätiedot. Tekijätietokentät ovat seuraavanlaisia; <name>-sulkeiden väliin tulee sivupohjan nimi, <creationDate>-sulkeiden väliin luonnollisesti päivämäärä ja <author>-tagien väliin oma nimi. Seuraavien tagien väliin voidaan lisätä tekijän kotisivujen osoite, sähköpostiosoite, copyright-huomautus, käytävä lisenssi, sivupohjan versionumero ja sivupohjan kuvaus. Sitten on vuorossa <files>-osio, johon listataan kaikkien pohjassa käytettävien tiedostojen hakemistopolut. Tämä osio on luonnollisesti todella tärkeä. Yksittäinen tiedosto tulee <filename>-tagien väliin. Tiedostolistaukseen sisältyvät kuvat, css-tiedostot, php-tiedostot ja myös itse templateDetails.xml-tiedosto. Viimeisenä xml-tiedostoon lisätään sivupohjassa käytettävien dynaamisten kenttien nimet. Pääsulkeet kulkevat nimellä <positions> ja yksittäisten tietokenttien sulkeet nimillä <position>. Seuraavalla sivulla on näkymä templateDetails.xml-tiedostosta.


```

1  <?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>
2  <!DOCTYPE install PUBLIC "-//Joomla! 1.5//DTD template 1.0//EN" "http://www.jooml
3  <install version="1.5" type="template">
4      <name>Blue and white</name>
5      <creationDate>11/20/09</creationDate>
6      <author>Joni Mononen</author>
7      <authorEmail>joni@jonimononen.com</authorEmail>
8      <authorUrl></authorUrl>
9      <copyright></copyright>
10     <license></license>
11     <version>1.0</version>
12     <description></description>
13     <files>
14         <filename>index.php</filename>
15         <filename>templateDetails.xml</filename>
16         <filename>template_thumbnail.png</filename>
17         <filename>img/bg.jpg</filename>
18         <filename>img/footer_bg.png</filename>
19         <filename>img/middle_bg.png</filename>
20         <filename>img/middle_bg_2.png</filename>
21         <filename>img/logo.png</filename>
22         <filename>css/style.css</filename>
23         <filename>css/IE7styles.css</filename>
24     </files>
25     <positions>
26         <position>navi</position>
27         <position>footer</position>
28     </positions>
29     <params>
30     </params>
31 </install>
32

```

Oman sivupohjan templateDetails.xml-tiedosto

Index.php-tiedosto on sivupohjan rakenne. Tämänkin tiedoston alkuun kirjoitetaan ensin normaalit standardimääritteet. Mallina voi käyttää esimerkiksi jotakin valmista Joomla!-sivupohjaa. <Head>-tagien väliin laitetaan ensimmäinen Joomla!-n dynaaminen tietokenttä <jdoc:include type="head" />, johon tulee sivun otsikko ja metatiedot. Seuraavaksi listataan itse tehdyt css-tiedostot. Osa tyyli-tiedostoista tulee jokaisessa sivupohjassa samasta paikasta ja osa sivupohjan omasta hakemistosta. Sivupohjan omaan hakemistoon viitataan <?php echo \$this->template ?> -hakumääritteellä. Kun <head>-tagien välistä on päästy eteenpäin, koostetaan sivupohja normaalisti kuten ilman julkaisujärjestelmää olevissa sivustoissa. Sisältödivien väliin laitetaan dynaamisia kenttiä, jotka on määritelty templateDetails.xml-tiedostoon ja esimerkiksi logon polku haetaan <?php echo \$this->template ?>-määritteellä. Kun teema on saatu valmiiksi, se pakataan .zip- tai tar-gz -tiedostoksi ja asennetaan järjestelmään ylläpitoliittymän kautta. Asentaminen käy helposti ”Extension manager”-osion kautta. Pakattu tiedosto ladataan järjestelmään ja teema otetaan käyttöön. Tämän

jälkeen on tietysti syytä tarkastaa, että kaikki toimii kunnolla. Asennetun sivupohjan koodia voi muokata myös ylläpitoliittymän kautta.

```

1  <?php // no direct access defined( '_JEXEC' ) or die( 'Restricted access' ); ?>
2  <!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN" "http://www.w3.org/
3  <html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml" xml:lang="<?php echo $this->language;
4
5  <head>
6
7  <jdoc:include type="head" />
8  <link rel="stylesheet" href="/templates/system/css/system.css" type="text/css" />
9  <link rel="stylesheet" href="/templates/system/css/general.css" type="text/css" />
10 <link rel="stylesheet" href="templates/<?php echo $this->template ?>/css/style.css"
11 <!--[if IE 7]><link rel="stylesheet" type="text/css" href="templates/<?php echo $this->template ?>/css/ie7.css" />
12
13 </head>
14
15 <body>
16     <div class="container">
17         <div class="top">
18             <div class="logo"><a href="index.php">
19         </div>
20         <div class="middle">
21             <div class="middle_container">
22                 <div class="middle_inner_container">
23                     <div class="content">
24                         <jdoc:include type="message" />
25                         <jdoc:include type="component" />
26                     </div>
27                     <div class="navi">
28                         <jdoc:include type="modules" name="navi" style="xhtml" />
29                     </div>
30                 </div>
31             </div>
32         </div>

```

Ote oman sivupohjani index.php-tiedostosta

3.1.6 Järjestelmän päivitystiheys ja tietoturvaseikat

Joomla! ei päivity itsestään, mutta saatavilla olevista päivityksistä on kuitenkin mahdollisuus tilata esimerkiksi RSS-syöte tai sähköposti-ilmoitus. Uusia versiopäivityksiä on ilmestynyt Joomla!n oman dokumentaation mukaan vaihtelevalla aikataululla – välillä muutaman kuukauden välein ja välillä jopa useasti viikon sisällä. Nopeat päivitykset ovat yleensä liittyneet akuutteihin tietoturva-ongelmiin. Tosin isommatkin päivityspaketit korjaavat usein pienempiä ei niin akuutteja tietoturva-ongelmia. Joomla! 1.6:sta on julkaistu beta-versioita sekä hiljattain Release Candidate-versio, mutta tässä opinnäytetyössä arvioidaan viimeisintä vakaata versiota, joka on 1.5.22. Joomla!n päivittäminen voi olla noviisille haastavaa, joten on suositeltavaa antaa kokeneemman käyttäjän suorittaa päi-

vitystoimenpiteet. On syytä tehdä aluksi testipäivitys. Ensin tehdään olemassa olevasta sivustosta kopio ja asennetaan päivitys siihen. Tämän voi tehdä luomalla kopion Joomla!-hakemistosta omalla palvelimella tai webhotellissa. Tietokantaan täytyy lisäksi tehdä muutoksia, ja sama asia pätee myös mahdollisesti ylläpitoliittymän asetuksiin. Kun kopiosivusto on testattu ja toimivaksi todettu, tehdään vielä varmuuskopio alkuperäisestä sivustosta ja asennetaan lopullinen päivitys myös siihen. Prosessi kuulostaa monimutkaiselta, mutta kaikki vaiheet ovat tärkeitä, kun halutaan varmistaa sivuston tietojen säilyminen ja moitteeton toimiminen.

Koska Joomla! on avoimen lähdekoodin omaava järjestelmä, voisi luulla että hakkerit ja muut tietoliikenne-rikolliset voisivat tehdä helposti tuhojaan. Toisaalta myös korjauksia tietoturvaongelmiin syntyy yleensä nopealla aikataululla, koska avoimen lähdekoodin sovelluksissa on laaja kehittäjäkunta. Joomla!:an on myös saatavilla runsaasti tietoturvan ylläpitämiseen keskittyviä lisäosia. Joskus ilmoille putkahtaa uutisia Joomla!:n tietoturvaongelmista. Esimerkiksi vuonna 2008 Joomla!:n versiossa 1.5.5 havaittiin haavoittuvuus, jota hyödyntämällä oli mahdollista poistaa ylläpitäjän salasana (Digitoday 2008). Tähän ongelmaan tuli korjaus parin viikon päästä uuden version 1.5.6 muodossa. Joomla!:ssa havaittiin ongelmia myös vuosina 2006 ja 2007, jolloin syntyi jopa yrityksiä, jotka korjasivat hakkeroituja Joomla!-sivustoja palkkiota vastaan. Parina viime vuotena Joomla!:n tietoturvaongelmista uutisointi on ollut hiljaisempaa, joten ilmeisesti jonkinlaista kehitystä on tapahtunut. Halukkaat voivat tutustua Joomla!:n tietoturvapäivityksiin pääkehittäjäjoukon tietoturvablogissa, joka löytyy järjestelmän virallisilta kehityssivuilta <http://developer.joomla.org>.

3.1.7 Katsaus Joomla!:n lisäosiin

Joomla!:an on saatavilla runsaasti lisäosia, mutta joukkoon mahtuu tietysti hyviä ja huonoja. Lisäosille on olemassa oma sivusto <http://extensions.joomla.org>, josta löytyvät kaikki olemassa olevat lisäosat arvioineen. Käyn tässä kappaleessa läpi joitakin suosituimpia eri kategorioista löytyviä lisäosia.

Admin tools parantaa automaattisesti Joomla!-järjestelmän tietoturvaa muun muassa säätämällä tiedostojen ja tietokantojen käyttöoikeuksia. Admin tools myös helpottaa Joomla!:n päivittämistä, parantaa tietokannan suorituskykyä ja korjaa linkkejä jotka osoittavat mahdolliselle vanhalle sivustol-

lesi. Smart SEO helpottaa muun muassa meta-tagien lisäämistä sivuihin ja komponentteihin, jotta Joomla!-sivusto näkyisi paremmin hakukoneissa. Youtube Playlist Player lisää Joomla!:lla tuotetulle sivulle flash-objektin, joka soittaa haluamasi Youtube-soittolistan videot. PHP Image Editor lisää Joomla!:n mahdollisuuden muokata mediakirjastoon ladattuja kuvia. Lisäosalla voi muun muassa pienentää tai suurentaa, rajata ja kääntää kuvia. Lisäksi on mahdollista muokata kuvan värisävyjä. ValAddThis lisää Joomla!:lla tuotetuille sivuille sosiaaliset kuvakkeet, eli lukijat voivat helposti jakaa tuottamiasi sivuja esimerkiksi Facebookissa tai Twitterissä.

3.2 WordPress

WordPress on erittäin suosittu blogisivustojen ylläpitoon painottunut www-sisällönhallintajärjestelmä. Järjestelmällä voidaan tietysti hallita myös muunlaisia sivustoja. Henkilökohtaisesti saattaisin kuitenkin käyttää aiemmin esiteltyä Joomla!:aa isompien sivustojen hallintatarkoituksiin. WordPress on Joomla!:n tavoin avoimeen lähdekoodiin perustuva järjestelmä. WordPress:ä on mahdollista käyttää joko omalta palvelimelta/webhotellista tai vaihtoehtoisesti luomalla tunnuksen Wordpress.com-sivustolle. Wordpress:llä oli joulukuussa 2010 yhteensä n. 32,7 miljoonaa käyttäjää 120:lla eri kielellä: n. 16 miljoonaa wordpress.com:ssa ja noin 16,7 miljoonaa omilla palvelimilla. WordPress-blogeilla on Quantcast-tietoliikenteenseurantayrityksen arvion mukaan noin 260 miljoonaa lukijaa kuukausittain. WordPress-järjestelmää hyödyntää muun muassa laulaja Katy Perryn www-sivusto (<http://www.katyperry.com>). WordPress syntyi vuonna 2003 aluksi pienen käyttäjäkunnan apuvälineeksi. Järjestelmän kehittäminen alkoi vuonna 2001. WordPress:n perusarvoja ovat muun muassa helppokäyttöisyys ja webstandardien mukaisen lähdekoodin tuottaminen (WordPress 2011).

3.2.1 Asennus ja käyttöönotto

Asensin Wordpress:n omalle koneelleni. WordPress:n uusimpaan versioon (3.0.4) on saatavilla suomenkielinen versio, joten päätin asentaa sen. Asennus alkaa Joomla!:n tapaan zip- tai tar.gz-paketin lataamisella ja purkamisella omaan www-palvelinhakemistoon. Paketin voi ladata joko <http://www.wordpress.org>:sta tai <http://fi.wordpress.org>:sta. Ensin mainitusta löytyy englanninkielinen versio ja jälkimmäisestä suomenkielinen. Asennusohjeita ja muuta dokumentaatiota löytyy kat-

tavasti myös suomeksi, joten se asia on WordPress:n osalta paremmissa kantimissa kuin Joomla!:n tapauksessa. Asennusajaksi luvataan lyhyimmillään viisi minuuttia.

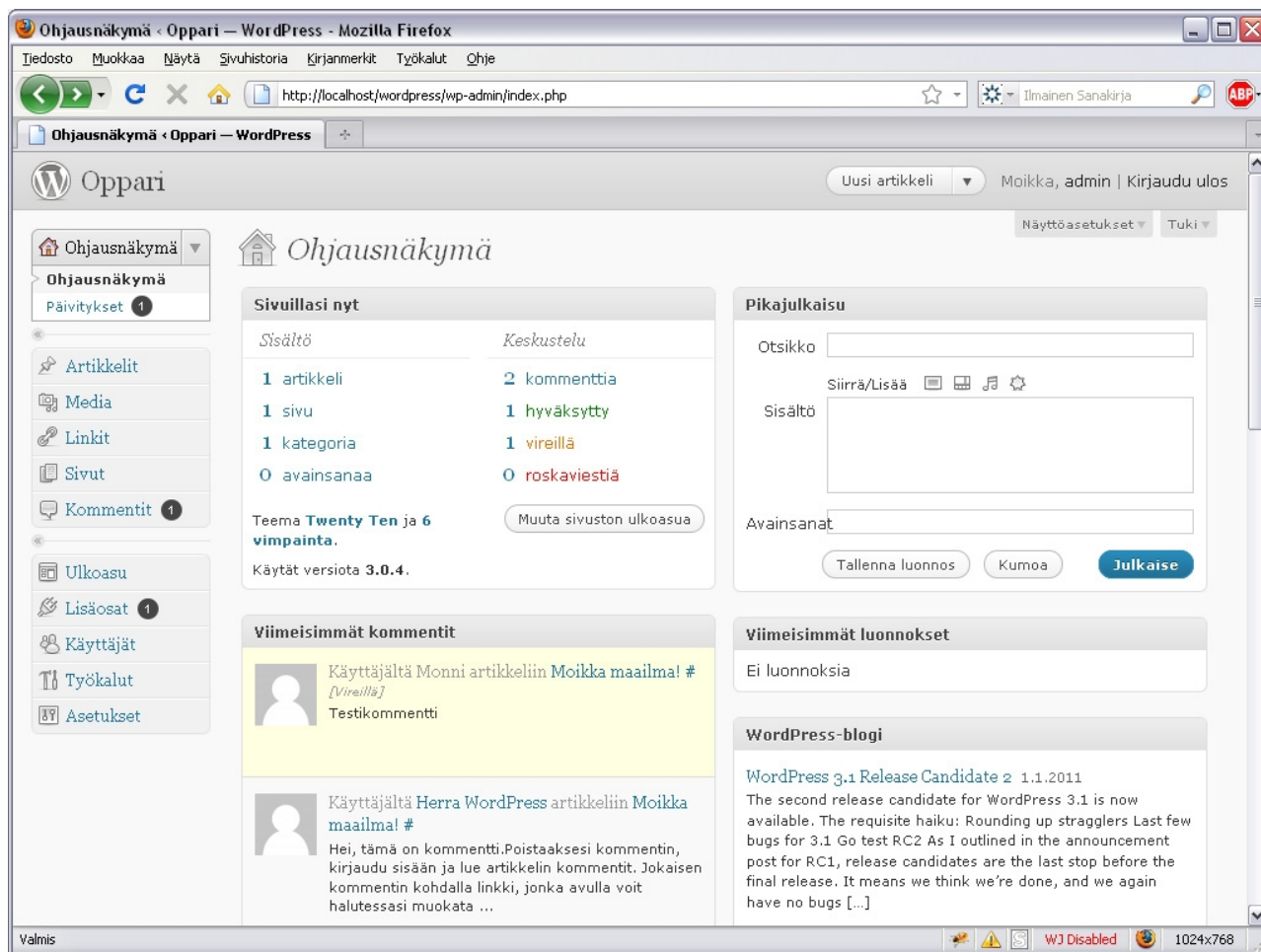
Ensin täytyy luoda tietokanta esimerkiksi phpMyAdmin:lla ja siihen kaikki oikeudet omaava käyttäjä. Tämä tapahtui Joomla!:ssa automaattisesti. Tosin WordPress:n asennuksen voisi tehdä myös Fantastico-palvelun avulla, jolloin kanta ja käyttöoikeudet luotaisiin automaattisesti. Seuraavaksi muutetaan puretusta hakemistosta löytyvä tiedosto wp-config-sample.php-tiedosto nimelle wp-config.php. Tiedostosta löytyvät järjestelmän palvelin- ja tietokanta-asetukset. WordPress:n suomenkielisessä versiossa myös kyseisen tiedoston ohjekommentit ovat suomeksi. Tiedostoon määritetään tietokannan nimi, käyttäjätunnus ja salasana sekä tarvittaessa merkistökooodaus ja palvelimen nimi. Lisäksi täytyy määrittää uniikkeja valtuutusavaimia, jotka edistävät järjestelmän tietoturvallisuutta. Avaimet voi luoda myös WordPress:n sivuilta löytyvän palvelun avulla, jos niitä ei tahdo itse ryhtyä keksimään. Edellisten kohtien lisäksi tiedostosta voidaan muun muassa määrittää käyttöön kehittäjille tarkoitettu debug-toiminto, joka antaa tarkkoja virheilmoituksia esimerkiksi uutta teemaa asennettaessa. Lisäksi voidaan vaihtaa järjestelmän kieli ja tietokantataulujen etuliite. Viimeksi mainittu toiminto on tarpeellinen, jos samassa tietokannassa on suositusten vastaisesti asennettuna toinenkin järjestelmä.

Seuraavaksi mennään selaimella WordPress:n asennushakemistosta löytyvään wp-admin/install.php-tiedostoon. Jos wp-config.php:n asetukset ovat väärin, asennussovellus ei käynnisty ja ruutuun ilmestyy suomenkielinen virheilmoitus. Asennuksen selainosiossa määritetään sivuston nimi ja järjestelmän käyttäjätunnus. Nimeä voi muuttaa myöhemminkin kuten myös Joomla!:ssa. Asennussovellus ilmoittaa ehdotetun salasanan vahvuuden värikoodein ja tekstein. Lisäksi sovellukselle täytyy kertoa sähköpostiosoite ja antaa tarvittaessa lupa sivuston näkymiseen hakukoneissa (Google ja Technorati). Kun kohdat on täytetty, on mahdollista alkaa käyttää WordPress-järjestelmää.

WordPress:n asentaminen onnistuu helposti ja nopeasti. Tosin wp-config.php:n muokkaamistarve voi hämmentää kokemattomampia käyttäjiä. Heille on tietysti olemassa aiemmin mainittu Fantastico-palvelu, tai kaikkein helpoimpana ratkaisuna tunnusten luominen WordPress.com-palveluun, jolloin bloggaamaan pääsee kivuttomasti. Mielestäni Joomla!:n asentaminen omalle palvelimelle on piirun verran helpompaa WordPress:iin verrattuna lähinnä wizard-tyyppisen asennussovelluksen ansiosta.

3.2.2 Käyttöliittymä

WordPress:n käyttöliittymässä artikkelia pääsee muokkaamaan pelkästään backendin eli ylläpito-liittymän puolella. Ulospäin näkyvällä sivustolla tosin näkyy ”Muokkaa”-linkit artikkelien yhteydessä jos sisäänkirjautuneena on kirjoitusoikeudet omaava käyttäjä. Kyseiset linkit vievät ylläpito-puolelle. Mielestäni menetelmässä ei ole mitään vikaa verrattuna Joomla!:n kaksiosaiseen käyttöliittymään. Joillekin ihmisille asia voi kuitenkin jotain merkitä. Kommentointioikeudet ovat oletusasetuksissa myös vierailia. Tosin kommentit julkaistaan oletuksena moderoitijonon kautta. Tämä on mielestäni toimiva systeemi. WordPress:in on myös saatavilla lisäosia, jotka suodattavat automaattisesti roskaposteilta näyttäviä kommentteja. Suodatettuja kommentteja pääsee selaamaan ylläpitolii-tymässä. WordPress:n ylläpitolii-tymään kirjaututaan sivulta /wp-login.php. Kieltä ei ole mahdollis-ta vaihtaa yhtä helposti kuin Joomla!:ssa. Kielen vaihtamiseen vaaditaan konfigurointitiedoston muokkaamista. Järjestelmän ylläpitolii-tymä on hieman ”Applemaisempi” ja klinisempi kuin Joomla!:ssa. Tämä ei ole välttämättä huono asia. Käyttöliittymän värisävyjä voidaan vaihtaa käyttä-jäkohtaisesti. Vasemmalla on kaksi päävalikkoa, joista toinen on kohdistettu sisällönmuokkaami-seen ja toinen sivuston ulkoasun sekä järjestelmäasetusten säätämiseen. WordPress ottaa tässä asias-sa voiton Joomla!:sta, koska valikkojärjestelmän selkeys on mielestäni erinomaisella tasolla. Kah-den päävalikon yläpuolella on ”Ylläpitolii-tymä”-laatikko, jossa näkyy ainakin saatavilla olevat päi-vitykset. Aloituskäytön yläosassa on pikavalinnat muun muassa uudelle artikkelille tai uudelle si-vulle sekä kirjautumistiedot. Kaikki laatikot sekä vasemmanpuoleinen valikko-osio on mahdollista piilottaa. Lisäksi sarakemäärää voidaan pienentää tai suurentaa, jolloin etusivun ominaisuuksia voi-daan karsia tai lisätä selkeyden kustannuksella. Oletuksena aloituskäytössä on seuraavat ominai-suudet: ”Sivuillasi nyt”, jossa näkyy muun muassa artikkelien määrä, kommenttien määrä, moderoi-tavien kommenttien määrä sekä käytössä oleva teema, ”Viimeisimmät kommentit”, joka näyttää uu-simmat kommentit kokonaisuudessaan, ”Viittaukset”, joka näyttää ns. pingbackit eli omaan sivus-toosi liittyvät viittaukset muista blogeista, ”Lisäosat”, jossa suositellaan lisäosia, ”WordPress”, eli RSS-syöte muun muassa järjestelmäpäivityksistä, ”Pikajulkaisu”, jossa voi kirjoittaa ja julkaista no-pean artikkelin, ”Viimeisimmät luonnokset”, ”WordPress-blogi” sekä ”Muut WordPress-uutiset”. WordPress:n aloituskäytöä voittaa Joomla!:n aloitussivun muun muassa muokattavuutensa ja monipuolisuutensa ansiosta.

Kuva 3: WordPress:n aloitusnäkömää Firefox-selaimella

WordPress:n toimiva minimiresoluutio on noin kaksisataa pikseliä kapeampi kuin Joomla!:ssa, joten esimerkiksi 900x600-resoluutioisilla miniläppäreillä järjestelmän käyttäminen onnistuu. Tosin järjestelmästä on olemassa myös erillinen mobiiliversio, josta kerron lyhyesti myöhemmässä kappaleessa. Järjestelmä vaikuttaa vähintäänkin yhtä sulavalta kuin Joomla!:kin ja toimii yleisimmillä selaimilla. Tosin Opera- ja IE-käyttäjät jäävät ilman Firefoxissa ja Safarissa näkyviä pyöristyksiä sekä muita pikku tyyliseikkoja. Valikkopolut tuntuvat selkeiltä ja käytännöllisiltä. Tallennussuoja hoidetaan WordPress:ssä ponnahdusikkunalla. Tämä ratkaisu toimii mielestäni yhtä hyvin kuin Joomla!:n pakotettu tallennus tai peruuttaminen. WordPress tallentaa muokattavan artikkelin myös automaattisesti lyhyin väliajoin. Käyttöliittymässä on mahdollista ottaa käyttöön näppäimistökomennot.

3.2.3 Käyttäjärühmät

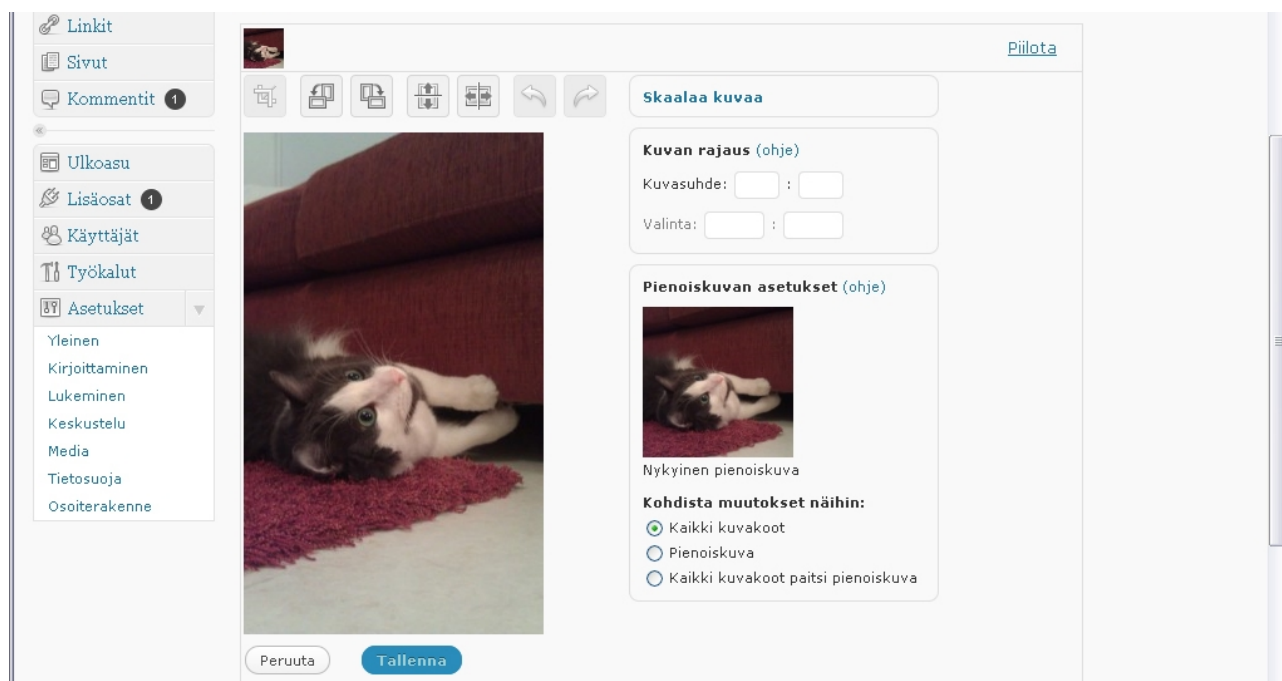
WordPress:n uusimmissa versioissa on aiemman kymmenen sijaan kuusi kappaletta käyttäjäryhmiä tai toisin ilmaistuna käyttäjärooleja. Ryhmät ovat alenevassa järjestyksessä ”Super-Pääkäyttäjä”, ”Pääkäyttäjä”, ”Päätoimittaja”, ”Kirjoittaja”, ”Avustaja” sekä ”Tilaaja”. Järjestelmän käyttäjiä ja käyttöoikeuksia on mahdollista muokata sekä lisätä järjestelmävalikon kohdasta ”Käyttäjät”.

Pääkäyttäjä, eli WordPress:n asentaja tai jälkeempään määritetty käyttäjä, pystyy kirjoitusoikeuden lisäksi muokkaamaan järjestelmän jokaista ominaisuutta ja asetusta. Pääkäyttäjä voi myös poistaa tai lisätä järjestelmän käyttäjiä. Super-Pääkäyttäjä voi aiemmin mainittujen oikeuksien lisäksi hallita useista saman domainin alla sijaitsevista WordPress-sivustoista koostuvaa ”network”:ia eli verkkoa. Verkon asentamismahdollisuus luodaan lisäämällä tietty rivi WordPress:n aiemmin mainittuun konfigurointitiedostoon. Super-Pääkäyttäjä luodaan verkon asennuksen yhteydessä. Loogisinta on antaa Super-Pääkäyttäjän oikeudet itselleen tai jollekin muulle Pääkäyttäjän oikeudet omaavalle. Päätoimittajan oikeudet omaava käyttäjä voi toimia ”oikean” päätoimittajan lailla. Kyseisen roolin omaavat käyttäjät voivat lisätä, julkaista, muokata ja poistaa itsensä ja muiden kirjoittamia artikkeleja, kommentteja sekä sivuja. ”Kirjoittaja” voi kirjoittaa, muokata sekä julkaista omia artikkeleitaan, ”Avustaja” omaa samat oikeudet lukuun ottamatta julkaisumahdollisuutta. Tilaaja pääsee vain kommentoimaan artikkeleita sekä muokkaamaan omia profiilitietojaan, joihin kuuluu muun muassa koko nimi, lempinimi, yhteystiedot ja käyttäjän kuvaus. Uusille käyttäjille voidaan määrittää joko rekisteröitymismahdollisuus, tai uudet käyttäjät voidaan lisätä manuaalisesti ylläpitäjän toimesta. Myös rekisteröimätön selaaja pääsee oletusasetuksena kommentoimaan artikkeleita.

3.2.4 WordPress-sivuston rakenne ja sisällöntuottaminen

WordPress:n artikkeli-käsite eroaa Joomla!:n vastaavasta. WordPress käsittää artikkelit blogiposteinä, joita voi ”tägätä” ja asettaa eri kategorioihin. WordPress:n ”sivut” ovat yleensä erillisiä ja informaatiopainotteisia kuten ”Yhteystiedot”. Valikot muodostuvat oletuksena automaattisesti sivuston yllälaitaan ja oikeaan laitaan. Valikoiden näyttömuotoa (pudotusvalikko tai koko ajan näkyvä valik-

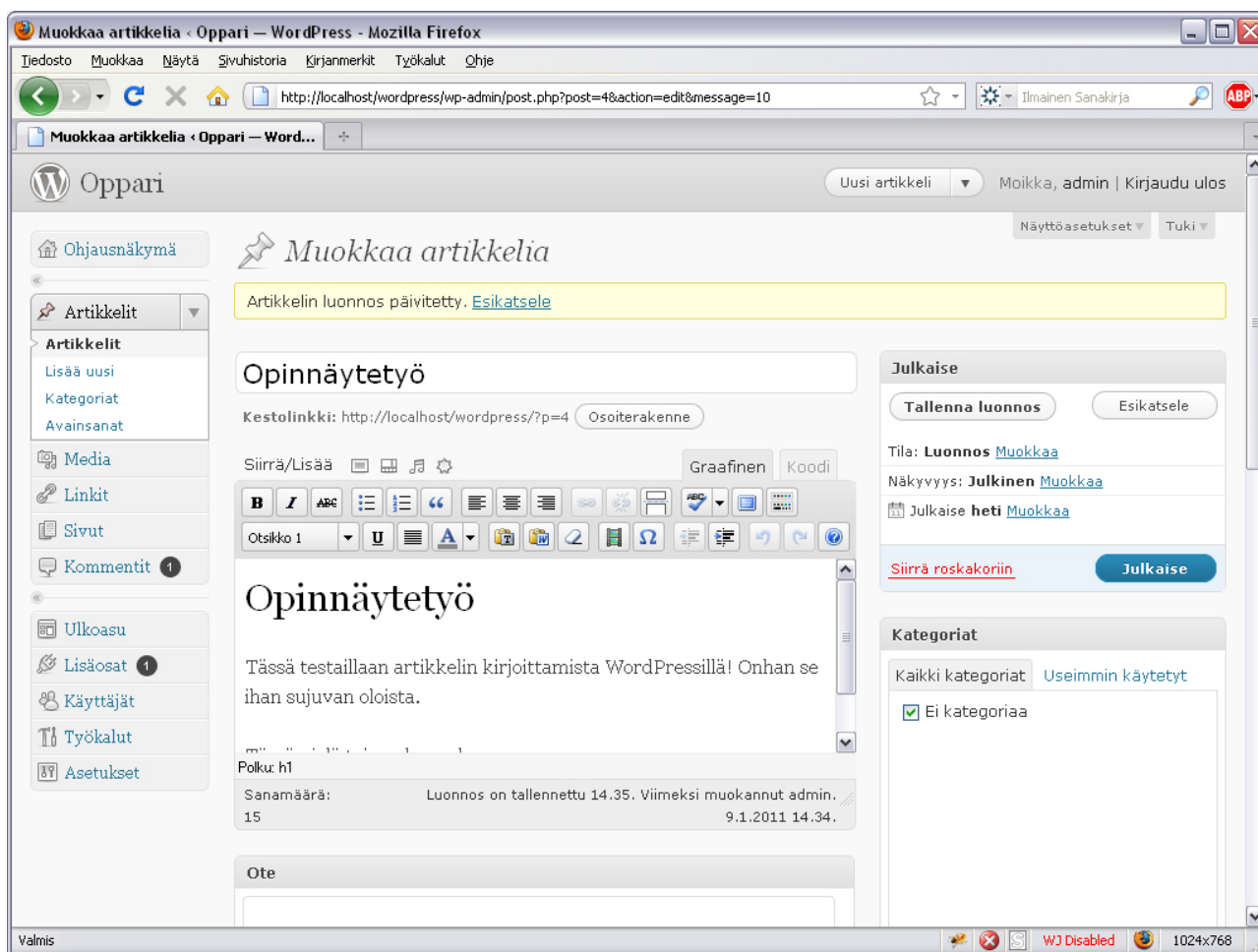
ko) ja valikon elementtejä on mahdollista muokata. WordPress on perusasetuksissaan ja oletussivupohjalla suhteellisen yksinkertaistettu. Monet asiat on automatisoitu ja tehty sitä myöten helpoksi, joten blogisivuston perustaminen onnistuu kokemattomaltakin tietokoneenkäyttäjältä. Uniikkiutta on mahdollista hakea omilla monimutkaisillakin sivupohjilla eli teemoilla, mutta niiden sulauttaminen WordPress:n automatisoituihin toimintoihin voi olla haastavaa. Kohtalaisen tason PHP-taidot ovat tarpeellisia. WordPress-sivuston runkona toimii Joomla!:n tapaan html/css-sivupohja, johon on ripoteltu dynaamisia tietokantahakuja sisältökenttien kohdalle. Saatavilla on Joomla!:n tapaan useita valmiita pohjia, joita voi halutessaan käyttää. Uniikkiutta voi esimerkiksi WordPress:n oletuspohjassa lisätä vaihtamalla teemakuvan, joka näkyy sivun yläalaidassa. WordPress:ssä on mediakirjasto, jossa näkyvät kaikki artikkelien yhteyteen lisätyt kuvat ja muut liitetiedostot. Kuvia on mahdollista rajata tai käänellä nimi- ja kuvatekstien muokkaamisen lisäksi. Alla olevassa kuva 4:ssä näkyvät muokkaustoiminnot. Alaspäin selaamalla löytyvät kuvatekstin sekä muiden perusasioiden muokauskentät sekä ”Tallenna kaikki muutokset”-nappi.

Kuva 4: WordPress:n kuvanmuokkausdialogi

WordPress:ssä sisällöntuottamisen aloittaminen on helpompaa ja nopeampaa kuin Joomla!:ssa. Artikkelin tallennuksen yhteydessä on mahdollista luoda kategorioita ja tageja, joiden avulla järjestelmä asettaa artikkelin ulospäin näkyvän sivuston valikkojärjestelmään. Uudet artikkelit näkyvät monissa sivupohjissa automaattisesti etusivulla kuten blogityyliin kuuluu. Oikeassa valikossa näkyvät

yleensä kategoriat ja erikseen asennetut ”vimpaimet”, joita ovat muun muassa kalenteri ja tagipilvi. Artikkelin voi julkaista heti tai ajastetusti. Ylläpitoliittymässä on mahdollista listata kaikki artikkelit tai vaihtoehtoisesti rajatut artikkelit kategorian tai ajanjakson mukaan. Kyseisestä listauksesta voidaan nopeasti siirtyä muokkaamaan yksittäistä artikkelia tai siirtää se roskakoriin, josta se voidaan vielä palauttaa. Jos luot erillisen sivun, se lisätään automaattisesti yläreunan valikkoon. Itse tehdys- sä tai jonkun muun tekemässä sivupohjassa valikon paikka voi tietysti olla muualla. WordPress:n hakemistopolut voidaan helposti säätää hakukoneystävällisiksi. Seuraavaksi käsittelen artikkelin muokkaamista. Alla olevassa kuva 5:ssä on ote muokkausnäköymästä.

Kuva 5: Artikkelin muokkausnäköymä

Artikkelin tai sivun tekstisisältö muokataan oletuksena samantyyppisellä tekstieditorilla kuin Joomla!-ssakin. Editorin saa venymään koko ruudun alueelle. Myös WordPress:ssä on mahdollista valita pelkkä html-editori graafisen sijaan. Html-koodin saa välilehteä napsauttamalla näkyviin myös

graafisen editorin ollessa käytössä. Editorin tuottama koodi tekstiasetteluineen näyttäisi olevan standardien mukaista. WordPress:n editori on hieman monipuolisempi kuin Joomla!:n. Editorista löytyy mahdollisuus lisätä omia tai upotettuja videoita (esimerkiksi YouTube:sta), ääntä ja muuta mediaa. Kun artikkeli on kirjoitettu, sille voi antaa yhden tai useampia kategorioita sekä avainsanoja. Lisäksi on mahdollista rajata ote tekstistä, joka näkyy esimerkiksi RSS-syötteissä ja sivuston omassa hakutoiminnossa. Artikkeleihin voidaan lisätä erillisiä avainkenttiä, joissa voidaan näyttää esimerkiksi kirjoittajan soitossa oleva musiikkikappale tai paikalla olevat käyttäjät. Tämä ominaisuus on mielestäni hieman turha, mutta tuottaa se varmasti iloa joillekin käyttäjäryhmille. Artikkelista voidaan lähettää paluuviihte jos kommentoit artikkelissa jossain muussa blogissa sijaitsevan artikkelin sisältöä. Paluuviihte lähetetään automaattisesti jos viitattava blogi on WordPress-alustalla. Artikkelin pika-asetuksissa voidaan myös kieltää kommentointi tai paluuviihteet. Artikkeleihin voidaan myös lisätä oletuskuva, joka näkyy hakutuloksissa. Artikkelin muokkaussivun alareunassa näkyy muokkaushistoria.

3.2.5 Oman sivupohjan asentaminen WordPress-järjestelmään

Myös WordPress:n tapauksessa kannattaa ensin koodata oma sivupohja toimivaksi ja validiksi staatistena. Ohjeita teeman asentamiseen löytyy englanninkielellä ja ainakin epävirallisista lähteistä myös suomeksi. WordPress-palvelinhakemistossa on alihakemisto wp-content/themes, jossa teemat tai toisin sanoen sivupohjat sijaitsevat. Oman teeman asennuksen voi aloittaa kopioimalla ”twenty-ten” oletusteeman uuteen kansioon, joka nimetään halutunlaiseksi oman teeman mukaan. WordPress:ssä tekijätiedot lisätään ”style.css”-tiedostoon. WordPress ei käytä xml-tiedostoja. Kyseisen seikan voi monialustaisuutta ajatellessa laskea miinukseksi. CSS-tiedostossa on määriteltynä tietysti myös sivuston tyylimäärittelyt. Kun muokataan oletusteeman tyylitiedostoa, kaikkia kohtia ei ole välttämätöntä muokata. Mutta jos pohjasta haluaa täysin omanlaisen, on syytä muokata mahdollisimman monia arvoja omien mieltymysten mukaisiksi. Ajan säästämiseksi ja pohjan tekemisen helpottamiseksi oman sivupohjan html-elementeille voi antaa valmiiksi samannimiset luokat, mitä WordPress:n oletusteemassa on käytetty. CSS-tiedostossa ei ole mitään ihmeellisyyksiä, arvoja on helppo muokata kunhan vaan tuntee tyylimäärittelyjen perusteet ennalta. Seuraavalla sivulla näkyy ote style.css-tiedostosta.

```

1  /*
2  Theme Name: Jonin Oppariteema
3  Theme URI: http://wordpress.org/
4  Description: Teema opparia varten
5  Author: Joni Mononen
6  Version: 1.0
7  Tags: teeman, ulkoasuun, liittyviä, avainsanoja
8  */
9
10
11  /* =Reset default browser CSS. Based on work by Eric Meyer: http://meyerweb.com/eric/tools/css/reset/index.html
12  ----- */
13
14  html, body, div, span, applet, object, iframe,
15  h1, h2, h3, h4, h5, h6, p, blockquote, pre,
16  a, abbr, acronym, address, big, cite, code,
17  del, dfn, em, font, img, ins, kbd, q, s, samp,
18  small, strike, strong, sub, sup, tt, var,
19  b, u, i, center,
20  dl, dt, dd, ol, ul, li,
21  fieldset, form, label, legend,
22  table, caption, tbody, tfoot, thead, tr, th, td {
23      background: transparent;
24      border: 0;
25      margin: 0;
26      padding: 0;
27      vertical-align: baseline;
28  }
29  body {
30      line-height: 1;
31  }
32  h1, h2, h3, h4, h5, h6 {
33      clear: both;
34      font-weight: normal;
35  }

```

Ote style.css-tiedostosta

Seuraavaksi voidaankin ottaa muokattu teema käyttöön WordPress:ssä kohdasta ”Ulkoasu”, vaikka toiseen tärkeään tiedostoon nimeltä index.php ei olla vielä koskettu. Kun teema on otettu käyttöön, järjestelmän pitäisi ilmoittaa sen tukevan yleensä oikeanpuoleiseen valikkoon sijoittuvia ”vimpaimia”. Kun teema on otettu käyttöön, seuraava luonnollinen askel on ryhtyä muokkaamaan sitä perusteellisemmin. Oletusteemakansio sisältää joitakin alikansioita ja tiedostoja: ”/images” pitää sisällään oletusteemakuvat. Kuvia voi lisätä myös ylläpitoliittymän kautta. ”/languages” sisältää kieli-tiedostot. Oletusteemassa olevat suomennokset ovat kieliasultaan hyvää tasoa. Tärkein yksittäinen tiedosto on ”index.php”, joka sisältää sivuston html-struktuuriin. Kyseinen tiedosto muodostaa sivuston perusrungon, johon haetaan php-komennoilla muista php-tiedostoista dynaamista sisältöä. ”404.php” on virheilmoitustiedosto, jonka tekstejä tai ulkoasua voi halutessaan muokata omanlaiseksi. Oletuksena virheilmoituksessa tulee näkyviin englanninkielinen teksti ja hakukenttä. ”Archive.php”, ”Author.php” ja ”Category.php” sisältävät tietokantahakuja jotka hakevat blogiposteja kirjoittajan tai kategorian perusteella. Kansiota löytyvät myös ”sidebar.php”- ja ”footer.php”-tiedostot, jotka sisältävät nimiensä mukaisesti sivupalkin ja alatunnisteen tietokantahaut ja html-struktuurit. Lisäksi kansiota löytyy myös muita samankaltaisia php-tiedostoja, joita ei ole pakko muokata.

Jos jotain tiedostoa ei löydy teemakanssiosta, järjestelmä korvaa kyseisen tiedoston määrittäykset tietokannasta löytyvillä oletusmäärittäyksillä. Yksi tärkeä tiedosto on ”loop.php”, joka hakee tietokannasta blogipostausten jonon uusimmasta vanhimpaan. Uuden WordPress-teeman tai valmiin teeman mukauttaminen omannäköiseksi on haastavampaa kuin Joomla!:ssa, koska vaatimuksena on jonkinasteinen php-ymmärrys. Tosin jo html:n, css:n, sekä kuvien muokkaamisella voi päästä pitkälle, koska muille kuin index.php ja style.css-tiedostoille löytyy järjestelmästä hyvin toimivat oletusmäärittäykset. Itse pidän Joomla!:n teemasennusjärjestelyä helpompana, mutta kun WordPress:n hienot toiminnot saa mukautettua omaan teemaan oman mielen mukaisiksi, se palkitsee aivan eri tavalla. Alla olevassa kuvassa näkyy index.php-tiedosto, jossa ei itsessään ole paljoakaan koodia.

```

1  <?php
2  /**
3   * The main template file.
4   *
5   * This is the most generic template file in a WordPress theme
6   * and one of the two required files for a theme (the other being style.css).
7   * It is used to display a page when nothing more specific matches a query.
8   * E.g., it puts together the home page when no home.php file exists.
9   * Learn more: http://codex.wordpress.org/Template_Hierarchy
10  *
11  * @package WordPress
12  * @subpackage Jonin Oppariteema
13  * @since Jonin Oppariteema 1.0
14  */
15
16  get_header(); ?>
17
18  <div id="container">
19      <div id="content" role="main">
20
21          <?php
22              /* Run the loop to output the posts.
23               * If you want to overload this in a child theme then include a file
24               * called loop-index.php and that will be used instead.
25               */
26              get_template_part( 'loop', 'index' );
27          ?>
28      </div><!-- #content -->
29  </div><!-- #container -->
30
31  <?php get_sidebar(); ?>
32  <?php get_footer(); ?>
33

```

Index.php-tiedosto

3.2.6 Järjestelmän päivitystiheys ja tietoturvasäike

Toisin kuin Joomla! WordPress ilmoittaa uusista järjestelmä- ja lisäosapäivityksistä ylläpitoliittymässä. Päivitykset voi asentaa nappia painamalla. Englanninkielinen päivitys tulee luonnollisesti aina ensin ja sitä ei tarvitse asentaa suomenkielisen tilalle vaikka järjestelmä sitä ehdottaakin. Versiopäivityksiä on ilmestynyt Joomla!:n tavoin vaihtelevin väliajoin ja joskus viikonkin välein. Päivityksistä voi lukea WordPress:n kehittäjien blogissa joka sijaitsee osoitteessa <http://wordpress.org/news/>. Tiettyjä päivityksiä suositellaan käytettäväksi vain testisivustoilla ja samalla toivotaan palautetta uuden version toimivuudesta. WordPress:n uusin vakaa versio on 3.04 ja viimeisin testiasteella oleva versio 3.1 Release Candidate 2. Versiosta 2.7 alkaen WordPress:n päivityttäminen on ollut tarvittaessa helppoa automaattisen toiminnon avulla, mutta sen voi tehdä esimerkiksi asennusongelman tullessa vastaan myös manuaalisesti. Joka tapauksessa ennen päivittämistä kannattaa ottaa järjestelmästä varmuuskopio ja ottaa mahdolliset lisäosat eli ”vimpaimet” pois käytöstä. Lisäksi on suotavaa tarkastaa uudet järjestelmävaatimukset. Jos käytössä on muokattuja alkuperäisiä teemoja alkuperäisillä nimillä, automaattista päivitystä ei kannata tehdä. Päivitys nimittäin uudelleenkirjoittaa kaikki muutokset. Manuaalisessa päivityksessä järjestelmätiedostot täytyy itse korvata ja lisäksi on päivitettävä tietokanta erillisestä php-tiedostosta. WordPress osaa kuitenkin tarjota linkin kyseiseen tiedostoon päivityksen jälkeisen kirjautumisen yhteydessä. Päivityksen jälkeen ”vimpaimet” voidaan ottaa taas käyttöön. Jotkin ”vimpaimet” eivät välttämättä heti toimi uudessa versiossa.

WordPress on Joomla!:n tavoin avoimen lähdekoodin järjestelmä, joten samat lainalaisuudet pätevät senkin haavoittuvuuteen. Koodi on kaikkien tiedossa, jolloin sitä vastaan voidaan hyökätä helpommin, mutta toisaalta aukkoja pystytään myös paikkaamaan nopeasti. Oman WordPress-sivuston tietoturvaa voi pitää yllä muun muassa päivittämällä sitä usein, vaihtamalla tietokannan etuliitteitä, suojaamalla wp-config.php -tiedosto sekä wp-admin kansio ja ottamalla varmuuskopioita säännöllisesti. Vuonna 2006 uutisoitiin WordPress:n haavoittuvuudesta uuden käyttäjän rekisteröitymisen yhteydessä, mutta sen jälkeen isoja tietoturvaongelmia ei ilmeisesti kovinkaan paljon ole esiintynyt (Pinseri 2006). Kakkosversion aikoihin pienemmistä ongelmista uutisoitiin internetissä ajoittain. Pienemmistä pulmista raportoidaan aina päivitysten yhteydessä.

3.2.7 Katsaus WordPress:n lisäosiin

WordPress-järjestelmään on saatavilla tuhansia hyödyllisiä ja vähemmän hyödyllisiä lisäosia eli toisin sanoen ”widgettejä” tai ”vimpaimia”. Tutustun tämän otsikon alla pintapuolisesti viiteen eri tyyppiseen ja suosittuun lisäosaan. Lisäosia ladattaessa on syytä tutustua käyttäjäpalautteeseen ja latausmääriin, jotta voidaan välttyä tietoturvaongelmilta.

Akismet tarkastaa artikkelieihisi tulleet kommentit, ja pääättelee ovatko ne roskapostia vai ei. Suodattimeen jääneet viestit jäävät tietenkin talteen ylläpitäjän tarkastusta varten. Akismet näyttää kommentteissa olevat linkit korostettuina ja muodostaa raportteja haaviin jääneistä sekä jälkikäteen hyväksytyistä kommentteista. Akismet-lisäosaa on ladattu 9.1.2011 mennessä yli 5,5 miljoonaa kertaa, joka on kohtalaisen suuri määrä verrattuna WordPress:n käyttäjäkuntaan. WP Security Scan pitää itsenäisesti huolta sivustosi tietoturvasta. WP Security Scan muokkaa tiedostojen ja tietokannan käyttöoikeuksia, piilottaa järjestelmän versiotiedot hakkereilta ja poistaa hyökkääjien hyödyntämät WordPress-metatiedot lähdekoodista. Google XML Sitemaps luo sivustosta xml-sivukartan, joka parantaa sivustosi näkyvyyttä Google-, Bing-, Yahoo- ja Ask.com-hakukoneissa. AddToAny: Share/Bookmark/Email Button lisää jokaiseen artikkeliisi kasan sosiaalisia linkkejä, joiden avulla lukijat voivat jakaa artikkelisi esimerkiksi Facebookissa, Twitterissä tai sähköpostilla. WordPress.com Stats liittää itsenäisin WordPress-sivuston WordPress.com-palvelun tilastojärjestelmään, josta on mahdollista tarkastella monipuolisia tietoja sivuston kävijäliikenteestä ja -lähteistä. Lisäosa antaa tietoa muun muassa suosituimmista artikkeleista ja niistä artikkeleista joista on tapahtunut eniten sivustolta poistumisia. Lisäosa ei kuormita sivuston omistajan omaa palvelinta

3.2.8 WordPress for Android eli WordPress kännykkään

WordPress-sisällönhallintajärjestelmä on saatavilla myös monille eri käyttöjärjestelmillä varustetuille kosketusnäyttöpuhelimille. Android-järjestelmällä varustettujen puhelinten lisäksi WordPress:n saa iPhonelle, BlackBerryihin ja joihinkin Nokian puhelimiin. Joomla!-sta ei ole tällä hetkellä tarjolla vastaavaa sovellusta. Testasin WordPress:n mobiilisovellusta Android 2.2-käyttöjärjestelmällä varustetulla puhelimella. Ohjelman pitäisi toimia Android 1.6-versiosta lähtien.

Ilmainen ohjelma asentuu ripeästi Android Marketista. Ohjelmasta pääsee kirjautumaan joko itseensä WordPress-sivustoon tai WordPress.com:ssa olevaan blogiin. Testasin sovellusta WordPress.com:n tekemilläni tunnuksilla, jotka nekin syntyisivät tarvittaessa suoraan matkapuhelimen kautta. Ohjelma on kännykässäkin suomenkielinen ja tuntuisi toimivan erittäin ripeästi. Ohjelman avulla voi lisätä ja muokata artikkeleita ja sivuja sekä katsella tilastoja jos käytössä on WordPress.com-blogi. Lisäksi on myös mahdollista moderoida artikkeleihin tulleita kommentteja. Uuden artikkelin luominen on luonnollisesti hieman karsitumpaa kuin tietokoneella, mutta otsikon ja tekstin lisäksi on mahdollista lisätä kuvia tai videoita suoraan puhelimesta. Artikkelin muokkain on html-muotoinen, mutta esimerkiksi linkin saa lisättyä pikapainikkeesta. Edellisten ominaisuuksien lisäksi artikkeliin voi lisätä avainsanoja sekä kategorioita. Artikkelin voi joko julkaista suoraan puhelimesta tai tallentaa luonnokseksi. Artikkelin julkaiseminen kuvineen sujui ongelmitta 3G/HSDPA-alueella. Uskoisin että julkaisu onnistuu myös hitaamman verkon alueilla, joten ohjelmasta voi olla hyötyä esimerkiksi matkablogia kirjoittaessa.

4 POHDINTA

WordPress ja Joomla! ovat Vierityspalkki.com -nettilehden mukaan Suomen kaksi suosituinta avoimen lähdekoodin www-sisällönhallintajärjestelmää. En ihmettele asiaa yhtään, vaikkakin Vierityspalkin listaama järjestys nojaa vain subjektiivisiin arvioihin. Kummatkin järjestelmät ovat omalla tavallaan toimivia ja käyttäjäystävällisiä, mutta selvä voittaja tästä parivaljakosta on kyllä löydettävissä. Itse päädyin samaan voittajaan kuin Vierityspalkkikin. (Vierityspalkki 2010.)

Järjestelmän asennusprosessia sekä varauksin keskisuuriin sivustoihin soveltuvuutta lukuunottamatta WordPress on edellä lähes joka osa-alueella. Keskisuuretkin sivustot saa pyörimään WordPress:ssä, kunhan vain sivupohjan asentajalla on homma hallussa. Kun asennus on tapahtunut oikein, WordPress:n käyttäjä pääsee nauttimaan helposta ja sulavasta käyttökokemuksesta. Joomla!:n käyttöliittymä vaikuttaa lähes joka suhteessa vanhahtavalta ja kankealta (vaikkakin yhtä nopealta), kun sitä verrataan siloiteltuun ja automatisoituun WordPress:iin. Lisäksi pienet mutta todella tarpeelliset ominaisuudet kuten kuvanmuokkausmahdollisuudet ja median helppo lisääminen tekstin sekaan puhuvat WordPress:n puolesta. Odotin ennen tutkimustyön aloittamista automaattisia päivityksiä kummaltakin järjestelmältä, mutta vain WordPress tarjoaa sellaisen mahdollisuuden vakiona. Tarkoitus ei ole kuitenkaan talloa Joomla!:a maan rakoon. Nopeampi valmius isojen sivustojen ylläpitoon voi säästää monilta arvokkaita työtunteja ja lisäosilla on mahdollista tehdä järjestelmästä todella toimiva paketti. WordPress on kuitenkin suoraan asennettuna valmiimpi työkalu sisällöntuottajille. Nähtäväksi jää mitä Joomla!:n uusi 1.6-versio tarjoaa. Ilmeisesti luvassa on ainakin parempi käyttäjienhallinta, laajemmat kategoriointimahdollisuudet ja helpompi lisäosien asennus. Nämä osa-alueet ovat kuitenkin mielestäni jo nyt kunnossa.

LÄHTEET

Doyle, B. 2004 (on line)

CMS Genesis: Who Did What When? 06 July 2004.

<http://www.econtentmag.com/Articles/Column/I-Column-Like-I-CM/CMS-Genesis-Who-Did-What-When-6819.htm>

Luettu Marras/2010

Wikipedia 2010 (on line)

Web content management system

http://en.wikipedia.org/wiki/Web_content_management_system

Luettu Marras/2010

Finish Joomla 2010 (on line)

How Many Websites Are Using Joomla: A Closer Look

<http://www.finishjoomla.com/blog/6/how-many-websites-are-using-joomla-a-closer-look/>

Luettu Marras/2010

Joomla 2010 (on line)

What is Joomla?

<http://www.joomla.org/about-joomla.html>

Luettu Joulu/2010

Wikipedia 2010 (on line)

Joomla

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Joomla>

Luettu Joulu/2010

Nikulainen K. 2008 (on line)

Hyökkääjät iskeneet Joomlaan aukkoon Suomessa 25 August 2008

<http://www.digitoday.fi/tietoturva/2008/08/25/hyokkaaajat-iskeneet-joomlan-aukkoon-suomessa/200821869/66>

Luettu Joulu/2010

WordPress 2011 (on line)

About WordPress

Luettu Tammi/2011

Tolvanen P. 2010 (on line)

Avoimen lähdekoodin top-10 julkaisujärjestelmät Suomessa 2010 25 February 2010

<http://vierityspalkki.fi/2010/02/25/avoimen-lhdekoodin-top-10-julkaisujrjestelmt-suomessa-2010/>

Luettu Tammi/2010